

Hartay Csaba

Holtág

Hartay Csaba

Holtág

ATHENAEUM

© Hartay Csaba, 2016

Kiadta az Athenaeum Kiadó,
az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
1086 Budapest, Dankó u. 4–8.
Tel.: 1-235-5020
www.athenaeum.hu
www.facebook.com/athenaeumkiado
athenaeum@lira.hu

ISBN 978-963-293-587-4

Vidámabb igazság

Mindent meg is csináltunk. Minden ökörséget. Akkor még nem volt így beépítve Pécsnek az a része. A Székely Bertalan utca mögött a kerteket csak rozoga kerítések határolták. Kőrakások, amiket lazán átugrottunk vagy átmásztunk. Teil Andris barátommal olyan távokat jártunk be, hogy az most autóval is elég lenne. Az öreg Lada kifeküdne félúton. Loptunk? Dehogymint loptunk. Ott voltak a gyümölcsösök, mi meg szedtünk a fáról. Őszibarackot. Körtét. Kajszit. A barackokat szőlőlevélbe csomagolva árultuk az út mentén. Számla? Akkoriban? Ne röhögtesd. A pénzből pedig cigit vettünk. Hétévesen már rágyújtottam stikában. Ötvenes évek vége, hatvanas évek eleje. Akkoriban még szádra is lehetett venni cigit. Tervet vettünk. Ötéves tervet. Meg Fecskét. Az volt a slukk. Azt leszívni, az maga volt a drog, szédelegtünk gye-

rekfejjel. Nem történt amúgy semmi. Rengeteget csavarogtunk. Egyben van az egész. Egyetlen kirándulás. De talán mégis volt valami. Valami, ami mostanában álmaimban jön elő. Sokan leszóltak, hogy csak fantáziáltunk Andrissal. Hogy csak hősöködünk. Mese, kamu az egész. Nekem is jobb lenne, ha csak kitaláltuk volna. Más ember lennék. Talán gyengébb, de tisztább lelkű. Amit viszont megbaszhatok. Semmire sem mennék vele. Így kellett lennie. Vagy máshogy. Ha titok marad, akkor ez mindegy. De nem maradhat titok.

Nyár volt. A hatvankettes nyár. Erősen aszályos év, és a nyár is az volt. Iszonyú szárazság és por mindenütt. Feküdtünk a hegyoldalban, a kiégett fűben. Hőség. Akkoriban is voltak rekkenő melegek, de nem ilyen huzamos ideig. Két-három nap, és utána máris enyhült. Emlékszem, akkor rohadt meleg volt. Nem tudtuk, hány fok van. Nem érdekelt. Meg nem is volt mindenhol annyi hőmérséklet. Bemondták a rádióban, és ennyi. Utána már senki nem foglalkozott vele. Nem voltak ilyen-olyan riasztások, riogatások, meg hogy mennyi folyadék kell, meg UV-sugárzás, semmi nem volt, csak a nyár. Meleg volt, ezzel meg is elégedtünk mint ténnyel. Nem voltak üdítők meg ásványvizetek. Esetleg szóda. Otthon. Az úton pedig kutak.

Azokból ittunk. Jéghideg vize volt mindegyiknek, a legnagyobb melegben is. Talán onnan van, hogy csakis hűtőben tárolt üvegből szeretem inni a csapvizet.

Szóval ott feküdtünk a fűben. Valamit hazudtunk a szüleinknek. Andris otthon azt, hogy nálunk társasozunk, én meg azt, hogy náluk. Nem volt ennyi telefon, hogy ellenőrizenek bennünket a szülők. Semennyi telefon nem volt. Feküdtünk a fűben, cigizgettünk, álmodoztunk. Izzadtunk. Körülöttünk egy halom lopott gyümölcs. Arról dumálgattunk, hogyan kéne elpasszolni. Ne túl forgalmas helyen, nehogy valamelyikünk szomszédja vagy rokona arra járjon, de mégis olyan hely legyen, ahol azért megfordulnak az emberek. Nem hittük, hogy valaha valakinek feltűnik a dézsmálás. Miénk volt az összes kert. Úgy szaladgáltunk egyik mezsgyén át a másik területre, mintha minden tulaj a rokonunk lenne. Sőt, megkértek volna, hogy szüreteljünk is egy kicsit, ha már itt futkározunk.

És akkor egy árnyék. Egy alak. Mint amikor eljön egy pillanat, egy megtermett nagymutató vaskos árnyéka billen egyenesbe. Ütött az óránk. Összerezentünk, felültünk. Volt nála egy bot. De inkább husáng. Nem szólt egy kibaszott szót sem.

Csak ütött. Andrist úgy oldalba vágta, hogy recscent a csontja. Vagy csak úgy hallatszott. Mindenesetre rettenetes élmény volt. Ma is az. Nem tudtam felállni. Nekem elsőként a nyakamat találta el, balról. Még most is látom az arcát. Manapság úgy emlékszem vissza a fazonra, mint Henry Fondára a *Volt egyszer egy vadnyugatból*, amikor ott állt a kócos kiscsávó előtt, és ráfogja a pisztolyát. Olyan alak volt ez. Fenyegető. Mosolyog, de ölni képes, akár gyerekeket is. De akkor nem tudtam kihez hasonlítani. Maga volt az erőszakos gonosz, ahogy levert bennünket.

Eszméletünket veszítettük. Elájultunk az ijedségtől. A fájdalomtól. Azt hittem, meghaltam. Elkönyveltem magamban gyerekfejjel, hogy ennyi, ez most a halál. Ez a csósz, vagy nem tudom, kicsoda. Bűnöző, gyilkos akárki – megöl egy bunkóval. Akkora bunkóval, mint ő maga. Eljött a halálom órája. Nincs tovább. Nem öregszem meg. És ez a tagbaszakadt barom fog most megölni. Tizenhárom évesek voltunk akkor.

Nem tudom, mennyi idő múlva, arra ébredtem, hogy tök sötét van. Csak a vékony réseken szűrődött be valami halvány fény. A holdnak a fénye. Mindenem fáj. A derekam, hátam. A vállam, a nyakam, ahová kaptam az ütések. De majdnem min-

denre emlékeztem. Tudtam, felidéztem az alakot. Minden megvolt. Az ütései. A suhogás, az indulat a szemében. Andris mellettem feküdt. Szuszogott. Az orrából szivárgó vér rászáradt a szájára, nyakára. Félrebeszélte. Vizet kért. Nem volt víz. Nem volt elég fény. Megpróbáltam feltápászkodni, de annyira fájtak a lábaim, hogy visszazuhantam.

Egy pajtában voltunk. Fene tudja, hol. Bezárva. Megszokta a szemünk a homályt. Mert nem félhomály volt az, hanem maga a homály. Andris nyöszörgött. És magánkívül is lehetett, mert hülyeségeket beszélt. Ilyeneket mondott: „Ez az én választott játékom. Forog, velem forog minden fából faragott állatfej. Veletek akarok játszani, újra akarom játszani egy állati halál minden vércseppjét. Vissza a születésbe, vigyetek engem a játékba, abba az örvénylő színrémes melegségbe. Ahol még van elég vérem, új vérem van.” Kábé ilyeneket dünnyögött. Nagyon félelmetes volt.

És akkor visszatértek momentumok. Valaki a hajamnál fogva húz a földön. Érzem, ahogy minden kő és kavics végigkaristolja a hátamat, derekamat, lapockámat. De nem tudok szólni. Annyi erőm sincs, hogy másra tudjak gondolni, mint arra, hogy ez most a halálom, vagy már valaki más élete. Pechemre talán máris újjászülettem

egy szenvedő testben. És megint eszméletvesztés. Gondolom, mert semmi kép onnantól.

A következő kocka a pajta deszkái közt bujkáló holdfény. Vonathangot hallottam. Vagy csak képzeltem, már nem tudom. Valahol itt futnak a sínek, gondoltam. Andrist szólongattam, aki csak mondta, mondta az önkívületi szövegeit: „Táborba akarok menni, engedjete el a táborba, hol van a zöld hátizsákom, egy labda dobog benne, nem szív. Egy labda lélegzik és dobog. Minden tárgynak vannak szervei, és a szerveknek csurom vére, isszák a véreket ezek a nehéz hátizsákok. Én csak menetelek, mert én jó úttörő akarok lenni, zsemben mások csurom vér szívével. Engedjete a játékok fényes termébe.”

Megérintettem Andris fejét. Végigsimítottam a sebeit. Fel volt dagadva az arca. Homloka forró volt. Mintha láza lett volna a veréstől és a sokktól. Megemeltem, felültettem. Kánonban nyöszörögünk a pajtában. Mint megvert, becsapott lovak. Lótetemek. Haldokló gyermeki testek voltunk. Ma is úgy érzem, hogy azóta sem voltam ennyire közel a halálhoz.

Talán órák is elteltek, mire Andris abbahagyta a lázas szövegeléseit, könyörgéseit.

– Hol vagyunk? – kérdezte.

– Sehol. Nem tudom – válaszoltam bosszúsan.

– Mi történt? Ki vert meg bennünket? Haza akarok menni, menjünk haza! Miért nem megyünk már haza, mit keresünk itt?

Sírni kezdett. A deszka résein beszűrődő fényben láttam az arcát. Dagadtra vert gyerekarc volt. Sebekkel és vércsíkokkal. Lebiggyedt a szája, ahogy halkán, nyüszítve bőgött.

– Kussolj, ne bőgj! – húzódtam hozzá közelebb, de közben én is iszonyú fájdalmakat éltem át. Haltam át.

– Menjünk haza – szipogta.

– Jó, menjünk. Gyere, állj fel.

– Haza akarok menni.

– Én is, nyugodj meg, de ahhoz fel is kell állnod!

És akkor egymásba karolva, tapogatózva elindultunk a pajta deszkafala felé. Bennem volt még annyi erő, hogy meglökjem az ajtót. Hallottam, amint kint a súlyos lakat és a lánc nekicsapódik az ajtódeszkának. Be voltunk zárva. És közben egyre jobban láttam magam körül a tárgyakat. Andris térdre rogyott, nyögve, fájdalmas arccal próbált újra talpra állni. Összeszedte magát.

– Szomjas vagyok – mondta úgy, mint akinek csak egy karnyújtás a kút jéghideg, friss vize.

– Nem mondod. Én pedig haza akarok menni, ugye, te is? – humoromnál voltam akkor is, ugrattam kicsit.

– Anyád.

– Tied, hülyegyerek. De kussoljunk, csak semmi hangerő, ki tudja, kik vannak körülöttünk, hol vagyunk pontosan. Az előbb mintha hallottam volna valami vonathangokat, ahogy kattognak a sínen a vagonok. Hol lehetünk? A Székely Bertalan utcától nagyon messze futnak sínek.

– Hülyén beszélsz – suttogta Andris.

– Te is – válaszoltam neki hülyén. – És tudod, miért beszélünk így? Mert az az alak hülyére vert bennünket. Az a csősz. Az a bűnöző. Nem mi vagyunk a bűnözők, hanem ő. Mert gyerekeket ver – folytattam.

– Pszt! – intett le Andris.

– Mi van?

– Csend!

És akkor már én is hallottam. Erős férfihang szólt. A pajtától nem túl távol. De nem rólunk beszélt. Csak hadovált. Mintha részeg lett volna, a részegek beszélnek így, magukban. „Mit érdekel engem? Szarok én bele. Kifizettem. És amit én kifizetek, azt magammal viszem. Kitépem én,

ha nem adják. Adjátok ide, ki van fizetve, rohadékok!” Ilyeneket motyogott a valaki. Meg sem mertünk moccanni.

– Hallod még? – kérdezte a leghalkabb sutto-gással Andris.

– Mi van?

– Semmi. Úgy tűnik, elment. Távolabb bevágott maga mögött valami ajtót. Hátha elalszik. Ő hurcolt ide bennünket? – fordult felém Andris.

– Nem tudom. Azt tudom, hogy mindketten szomjasak vagyunk, éhesek, fáj mindenünk, és ha-za akarunk menni. Az ajtó pedig le van lakatolva. Ha elkezdjük döngetni, ez a vén szivar meghallja. És megint nekünk ront. És akkor meg is ölhet. Látod, ott van valami szerszám a sarokban. Ásó. Vagy lapát. Bejön, és akkor azzal hasítja ketté a fejünket.

Andris megint sírni kezdett: – Nem bőgök, csak fáj mindenem. Mi lesz, ha egyszer hazajutunk? Otthon is agyonvernek – sziszegte könnyezve.

– Ásó. Az ott egy ásó. Ásni fogunk. Én kezdem. De közben ne bőgj. Feküdj le, ha úgy kényelmesebb. És ne nyüszíts. Kiszabadulunk. Hazamegyünk. Azt mondjuk, hogy elestünk, azért vagyunk így.

– Azért vagyunk így? Összeverve, mert eles-tünk? Ez nagyon gyenge.

– Pihenj, ne dumálj!

És akkor én megfogtam az ásót. Hiába léptem rá, nem ment bele a betonkemény, döngölt föld-be. Erőlködtem, miközben majd visszadöntött a gyengeségem és az összes fájdalmam. Andris fel-kelt, ketten nehézkedtünk az ásóra. És akkor, va-lahogy megvolt az első ásónyom. Alatta már pu-hább, kicsit nedvesebb volt a hegyi talaj. Felváltva ásóztunk. Közben meg-megálltunk, hallgatóz-tunk, mi lehet kint a részeg fazonnal, a majdnem gyilkosunkkal, mert nagyon valószínű, hogy ő volt ott kint az imént, és ő zárt be ide bennün-ket. Semmi mozgás, semmi fény. Talán elájult, és most részegen döglik. Ebben bízunk mind-ketten. Ástunk, a markunkkal, körmeinkkel ka-partuk a földet a sufni fala alatt. Fáradhatatlanul ásóztunk. Amikor én ástam, Andris kapart kézzel. Más szerszámot nem találtunk a pajtában. Széna volt bent, meg farakás. De csak rönkök, azzal nem lehet ásni. Amikor Andris ásott, én túrtam a föl-det. Izzadtunk, lihegtünk. Küzdöttünk. Úgy hit-tük, az életünkért. Másért nem lehetett, másban nem volt szabad hinnünk, csak abban, ha most

nem ássuk ki magunkat innen, itt fogunk meghalni. És addig ástunk, kapartunk, amíg vékony testünk bele nem fért a friss alagútba, ami a szabadságunkba vezet. Illetve a rabságunkba, a végtelen, szüleink által ránk rótt szobafogságba, testi fenytítésbe.

– Gyere! Gyere ide, feküdj bele. Beleférsz? Akkor kússz ki. Olyan lesz ez, mint a második születésünk – mondtam mosolyogva Andrisnak. Ekkor már ő is nevetett. Dagadtra vert arcán előbújt a régi mosolya. Felismerhetetlenek voltak a vonásai, mégis annyira ő volt.

– Nyomjál, toljad a combjaimat. Ne ott, ott nagyon fáj, lejjebb!

És kikúszott. Kint volt. Torkomban lüktető szívverésemet hallgattam. És a kinti tücsökci-ripelést. Milyen gyönyörű nyári éjszaka volt ez! Kínjaink körül a legszebb nyár éjszakázott. És mi részesei lehettünk. Elkésve, elverve, elfáradva, csordultig fájdalommal, sebekkel és friss lelki traumákkal. Otthon mi lehet, villant át az agyamon. Talán még nem szóltak a rendőrségnek. Talán már megkeresték egymást a szüleink. Talán már.

– Gyere, sehol senki! – szólt Andris.

– Megyek. Várj meg, ne menj sehová!

– Hülye vagy, dehogy megyek. Azt sem tudom, hol vagyunk. Gyere, nyomd ki magad, gyerünk!

– Nem megy. Ez nekem szűk. Nem bírom tovább.

– Add a kezed. Megpróbállak kihúzni – suttogta Andris.

Nem ment neki. Pár percig szenvedtünk, majd megpróbáltam visszanyomni magam. Nagy nehezen sikerült. Akkor láttam a derengésben, hogy az ujjaim véreznek. A kaparástól. A kavicsos mecseki talaj. Az vágta szét a körmeinket. Mintha nem lett volna elég seb rajtunk. Újra elő az ásót, és gyerünk, megpróbáltam odabent hangtalanul tágítani a járatunkat.

– Gyere már! – könyörgött Andris.

– Halkabban, fogd be a pofád! Mielőtt a csősz megint agyonbasz mindkettőnket.

Újra nekifeküdtem az alagútnak. Úgy mozogtam, mint egy giliszta. Andris közben elkapta a kidugott karomat, úgy húzott ki, hosszas szenvedés után. És akkor végre a fejem felett már nem a pajta kátrányos teteje terült el, hanem a nyári, éji égbolt. Tiszta, friss levegővel. Pulzáló csillagfényekkel odafentről.

– Jobban vagy már? – kérdeztem suttogva Andristól. – Nem fogsz hülyeségeket beszélni?

– Jobban. Nagyon rosszul vagyok. Menjünk innen. Takarodjunk innen. Takarodjunk már innen a bűdös francba!

Azt sem tudtuk, hol vagyunk. Tőlünk balra egy ház. Talán csőzház, vagy nem tudom. A fekete tekintetű ablakaival. De mintha láttak volna bennünket azok a vaknak álcázott üvegszemek. Fenyegető volt az a ház. Tudtuk, hogy bent döglük, aki ezt tette velünk. Ott szuszog. És a fene tudja, mit akart velünk csinálni. El kellett indulnunk. Valamerre. Egy szőlőskertben voltunk. Nem tudtuk, mekkora ez a terület. Hol vagyunk pontosan. Van-e kerítés a határain. És ha van, mekkora. A csőzháztól minél távolabb legyünk, ez volt a cél. De rögtön nem tudtunk futni, úgy fájtak a lábaink. Csak vonszoltuk magunkat. Ekkor hallottunk egy ajtócsapódást. Mindketten a földre buktunk. Csak a szapora szívverésünk és lélegzetvételeink voltak velünk. Meg az egyre terjedő félelmeink. Nem láttuk onnan a házat. A fény elért a szemünkig, de az alakot nem láttuk. Kijöhetett. Talán kijött megnézni, mi van velünk a pajtában. Kúszva tettük meg a távot a mezsgyéig. Nem volt

nehéz, mert lejtőn csúszunk. Szerencsére itt is csak kőrakás jelölte a telekhatárt. Odaérve neki-dőltünk. Andris megint sírni kezdett.

– Mit bőgsz? Fejezd már be végre! – szoltam rá rögtön.

– Haza akarok menni. Haza akarok menni! Most – ismételte, közben nyelte a könnyeit.

– Most bőgsz? Most, amikor már majdnem ki-szabadultunk? Nevessél. Örülj.

És ekkor hallottuk meg, hogy ordenáré káromkodással üvöltözik odafent a fazon. Csapkodja a pajta ajtaját. Kurvaanyázik. Az alakját nem láttam, de mintha a kezében az ásó lendült volna. Eldobta mérgében. És ordítózott. Még most is hallom olyan éjjeleken, amikor nincs elég levegő a szobámban, és nem tudok egy jót aludni. Hallom, ahogy fenyegetőzik. „Elkaplak benneteket, kis gecik, nem lehettek messze. Elkaplak, és megkö-tözlek benneteket. Kikötlek a diófához, és megint elverem mindkettőtöket. Nem kaptatok eleget, nem tanultátok meg a leckét, de meg fogjátok tanulni, szarházi kis taknyok, kiverem belőletek ezzel a husánggal a véres gecit is!” Trágár, ordenáré szövegeket ordibált. Hallgatni is vérfagyasztó volt. Azonnal összeszedtük minden erőnket, fél-

redobtuk az összes fájdalunkat, és átbukdácsolva a kőrakáson, elkezdtünk szaladni. Futottunk. Ott már nem számított semmiféle fájdalom. Úgy, mint valami futóversenyen. Mint akiket egy kutyafalka üldöz. Mint akiket a célegyenesben serlegek várnak. És taps. És közben láttuk a hajnal színsávját az égen. Mintha a hajnalnak is beváltak volna egy nagyot, olyan színei voltak. És futottunk a hajnal felé zihálva. Egy úton. Valami dűlő volt. Hegyi útszakasz. Felismertük. A Fürkész dűlő volt az, oda lyukadtunk ki. Gyalog elég messze a házunktól. De fél óra gyaloglással, meg-megállva végül beértünk a városba. Már tudtuk, hol vagyunk. Biztosan tudtuk. Ez a Bárány út! – kiáltottunk fel. Csak azt nem tudtuk megfejtetni, hogyan kerültünk ilyen messzire a lakhelyüinktől. Idáig vonszolt volna a csósz? A majdnem-gyilkos vadállat? Vagy hogyan? Feldobott egy szekérre? Nincs ilyen kép egyikünk emlékezetében sem. Idáig képzelenség lett volna elvonszolnia minket úgy, hogy ne vegye észre valaki. Feldobott minket valami kocsira. Vagy betuszkolt egy teherautóba. Csak így történhetett. Nekidőltünk az első házfalak egyikének. Hajnal öt felé járhatott. Nyáron korán pirkad. Kulcsa egyikünknek sem volt. Abban az időben percre pontosan kellett hazaérnünk. Nem

volt késés, magyarázkodás, mert egyből jött a verés. Irány a Székely Bertalan utca és a Miklós utca. Megint össze kellett szednünk magunkat. Irány az otthonunk, bármi áron, akárhog is nézünk ki, akármekkora verést kapunk még ezután, akkor is haza kellett jutnunk, haza a biztonságba. Haza, a már áhított szülői szigor őrzésébe. De rendbe kellett szedni magunkat. A ruháink szakadtak, sárosak, véresek voltak. Az arcunkon ütésnyomok, kék-zöld foltok, ahogy illik egy kiadós ruha után. Találtunk végre egy utcai kutat.

– Itt végre ihatunk, megmosakodhatunk! – mondta Andris. Ekkor közeledett egy autó. Egy Wartburg. Lassan. Nagyon megijedtünk. Elsőre talán azt hittük, a csósz keres. De az se lett volna jobb, ha valami más idegen szúrja ki, hogy két kissrác összeverve flangál hajnalban a város utcáin. Mostuk az arcunkat. Ittünk. Amikor az autó közelített, inni kezdtünk a kútból. Egy kalapos, szigorú tekintetű fazon ült a volán mögött. Lelasított. Megállt.

– Igyál tovább! – mondtam Andrisnak. Ne nézz fel! Csak igyál!

– Fiúk! – szólt a hang.

Nem akartunk róla tudomást venni. Mindketten a kútra hajolva, háttal álltunk az autós idegennek.

– Fiúk! – szólta ismét. Minden rendben? Hé, ti ott, minden rendben van?

– Igen, nyári munkára visznek, mindjárt jönnek értünk, jó reggelt – szóltam vissza neki úgy, hogy nem fordultam teljesen felé. Hogy ne lássa a sebeimet.

– Biztos? – tétovázott pár másodpercig. – Akkor rendben, derék gyerekek vagytok, jó munkát! Szerbusztok! – Azzal elhajtott.

Leroskadtunk a kút mellett. – Nehogy megint elkezdj bőgni! – mondtam Andrisnak. Haza kellett indulnunk. Megmosakodtunk, próbáltuk kisúrolni szakadt ruhánkból a koszt. Úgy-ahogy sikerült is. Megigazítottuk zilált frizuránkat. Arcunkról, kezünkről, összevert térdünkről, bokánkról lemostuk a vérfoltokat.

– Dagadt még a fejem? – kérdezte Andris.

– Nem, már nem annyira. Szarul nézel ki, csak annyira, mint én, de nem vészes. Mid fáj? Nem tört el semmi? – kérdezgettem.

– Mindenem fáj egy kicsit. Néhol jobban. A karom. Alig bírom felemelni. Mikor gyógyulunk ki ebből? Én ezt el akarom felejteni. Nem lehetne ezt valahogy kitörölni? Talán, ha nem mondanánk el senkinek, ha kitalálnánk valami mesét.

Hogy futóversenyt rendeztünk, és közben elesünk, gurultunk lefelé a lejtőn, és mindketten eszméletünket veszítettük, úgy megütöttük magunkat. Ezt kéne mondani. Mást nem lehet mondanunk. Nincs más választásunk. Futottunk le a hegyről, és nem tudtuk, nem mértük fel, mekkora a mélység, milyen meredek, és akkor elestünk, felbuktunk egymásban. Elcsavarogtunk a Fürkészdűlőig, és onnan akartunk futva hazaérni. És arra ébredtünk, hogy egy vízmosásban fekszünk. Nagyon megütöttük magunkat. Ez volt, ugye így történt, mondd ki te is!

– Mi van, ha tényleg így történt? Ezt kell mondani. Így történt. Nem beszélhetünk otthon a csőszről és a gyümölcslopásról. Nekünk van egy igazságunk. Egy saját igazunk. Nincsenek tanúk. A wartburgos fazon sem tud rólunk semmit. Nekünk ez a történetünk, nekünk ez a kaland jutott. Egy elesés.

De ekkor már közel jártunk. Jó páran megbámultak az egyre forgalmasabb utcákon. Az egyik sarkon egy néni csillagvirágokat árult. Emlékszem, venni akartunk a szüleinknek belőle, de nem volt nálunk pénz. Nyilván a csősz elvette tőlünk azt a kevés aprót is, amiről azt gondolta, jár neki. Csak néztük a nénit, aki a kendős fejével kö-

vette lépteinket. De nem szólt. Mintha ő is tudta volna a másik, csúfabb igazságot. Ami már nem a miénk. Mi már eldobtuk azt a verziót, az csak kitaláció, biztosan kitaláltuk. Egy gyereknek színes a fantáziája, tele van félelmekkel, csak az szülhetett ilyen történetet, mi igazából csak elbuktunk, és nagyon megütöttük magunkat. Pár lépés után némán elváltunk egymástól Andrissal. Ő továbbment a Miklós utcába. Anyám ott állt a Székely Bertalan utcai ház udvarán. Arcát kezeibe temetve sírt, és közben rohant felém. Ütött és ölelt. Pofozott és csókolt. És aztán a nagy magyarázkodás. Apám csak ott ült a konyha sarkában, keresztbe tett lábakkal, és lassan cigarettázott. A testvéreim még aludtak. Anyuék nem hittek nekem. Én pedig akárhogy is ismételtam, akárhányszor, akármenynyire is részleteztem, nem hittek nekem. Ma sem hiszi el nekem senki. Se a csőszös verziót, se az esést. Pedig valamelyik igaz volt. Valamelyik érvényes volt. Innen vannak a félelmeim. Engem még egyszer senki ne buktasson meg. Engem nem lehet csak úgy kigáncsolni, hogy ennyire megüsse magam. Ennél jobban én már nem fogom megütni magam. Erre felesküdtam. Engem nem lehet leverní. Nem engedem.